

Obrazový časopis Mladý svět 1959-70

Mgr. Barbara Hucková, Ph.D., MBA

Teze disertační práce

Teze dizertační práce

Obrazový časopis Mladý svět 1959-70

Young World, Image Weekly News Magazine 1959-70

Autor: **Mgr. Barbara Hucková, Ph.D., MBA**

Studijní program: P8206 Výtvarná umění

Studijní obor: 8206V102 Multimédia a design

Školitel: prof. Mgr. Pavel Dias

Oponenti: Doc., Mgr. et MgA. Filip Láb, Ph.D.
prof. Mgr. Jindřich Štreit, dr. h. c.

Zlín, červen 2018

Vydala **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně** v edici **Doctoral Thesis Summary**.
Publikace byla vydána v roce 2018

Klíčová slova: *obrazový časopis, týdeník, Mladý svět, redakce, redaktoři, fotografie, grafický design/ilustrace, reportáž, fotoreportáž*

Key words: *illustrated magazine, weekly, Young World, editorial, editorial staff, photography, graphic design/illustration, reportage, photoreportage*

Plná verze dizertační práce je dostupná v Knihovně UTB ve Zlíně.

ISBN 978-80-7454-777-5

Abstrakt

Vznik ilustrovaných časopisů v minulém století byl nepopíratelným fenoménem společnosti a její poptávky po informacích. Tato oblast žurnalistiky se rozvíjela především v souvislosti s rozvojem technologií samotného snímání obrazu a následně i tisku. Časopisy byly vždy odrazem poptávky ve společnosti, politické i ekonomické situace. Zároveň je nezpochybnitelné, že jejich kvalita byla vždy dílem autorů a redaktorů, schopných poptávku a očekávání čtenářů vystihnout a naplnit. Jejich forma – obrazová a výtvarná kvalita však byla rovněž ovlivněna technickou úrovní polygrafického průmyslu a možnostmi distribuce.

Disertační práce *Obrazový časopis Mladý svět (1959–1970)* popisuje vznik a první desetiletí existence týdeníku jeho obsah i formu v období šedesátých let minulého století. Toto období bylo vybráno z důvodu dosud nepopsaného fenoménu rozvoje společenského obrazového časopisu. Užití částí rozhovorů s ještě žijícími redaktory a pamětníky, spolu s dobovými dokumenty jsou součástí studie a následného vyhodnocení, jakým způsobem dosáhl redakční tým věrohodnosti a úspěchu u čtenářů v celém spektru společenských zájmů a realitě života v šedesátých letech 20. století v Československu.

Summary

The emergence of illustrated magazines in the last century was undeniable phenomenon of society and its demand for information. This area of journalism and photo journalism developed primarily in connection with the technological development of imaging and printing subsequently. The magazines have always functioned as a reflection of the demand in the society and its political and economic situation. It is also clear that a magazine quality has always been part of the writers and editors work and their ability to meet demand and expectations of the readers. Their visual and artistic form, however, was also influenced by the technical level of the printing industry and distribution options.

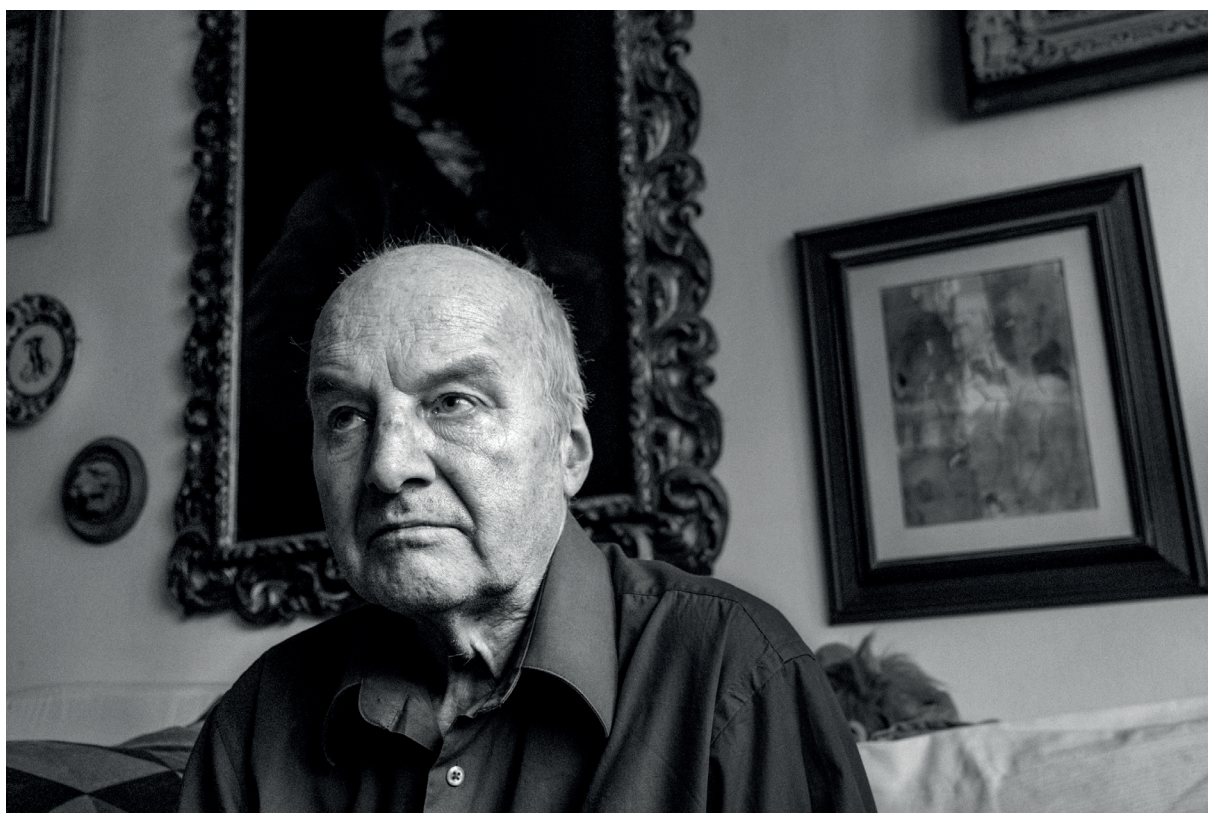
My dissertation *Image magazine Young World (1959-70)* describes the emergence and the first decades of the magazine's content and its form during the 1960s. This period was selected because such a comprehensive study about this theme has not been published yet. Recorded interviews with editors and witnesses of this period, along with historical documents are part of the study and the subsequent assessment of how the editorial team reached the credibility and success with readers across the diverse spectrum of social interests and the reality of life in the 1960s of the 20th century in Czechoslovakia.

Klíčová slova: *obrazový časopis, týdeník, Mladý svět, redakce, redaktori, fotografie, grafický design/ilustrace, reportáž, fotoreportáž*

Key words: *illustrated magazine, weekly, Young World, editorial, editorial staff, photography, graphic design/illustration, reportage, photoreportage*

Speciální poděkování

Mé poděkování patří těm, kteří se se mnou podělili o své zkušenosti z redakce *Mladého světa* z období, které je popisováno v dizertační práci. Podařilo se mi zachytit některé z redaktorů a členů redakce, kteří byli její součástí prvních 12 let existence týdeníku *MS*.

Obr. č. 01: Jiří Bubeníček – výtvarný redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 02: Irma Cibulová – fotolaborantka, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 03: Jiří Černý – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 04: Jan Dobiáš – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.

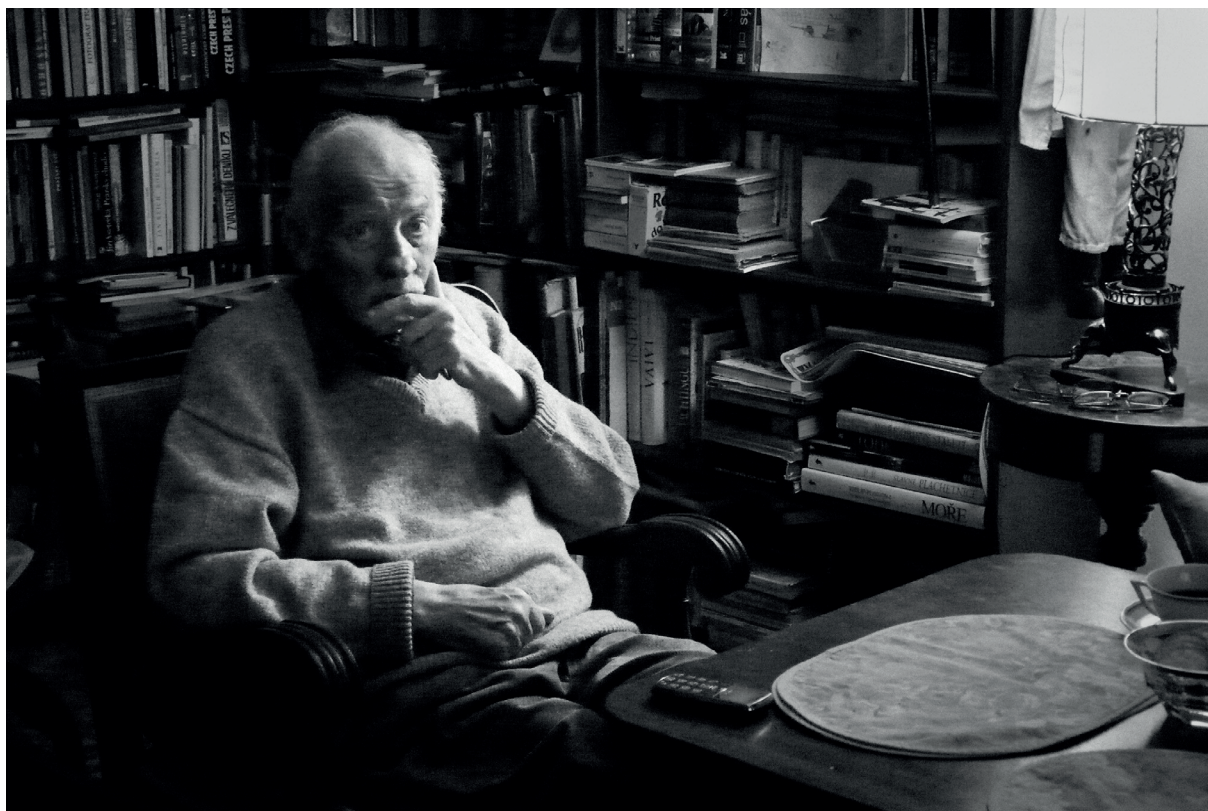
Obr. č. 05: Jitka Hauptvogelová – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 06: Táňa Hedvábná – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 07: Ljuba Horáková – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2013.

Obr. č. 08: Miroslav Hucek – fotograf, foto: Barbara Hucková, 2011.

Obr. č. 09: Mirka Humplíková – Filípková – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 10: Karel Hvízd'ala – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 11: Jiří Janoušek – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.

*Obr. č. 12: **Eda Kriseová** – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015.*

*Obr. č. 13: **Rudolf Křest'an** – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.*

Obr. č. 14: Dušan Macháček – šéfredaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 15: Přemysl Veverka – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 16: Jaroslav Weigel – výtvarný redaktor, grafik, foto: Barbara Hucková, 2015.

Obr. č. 17: Miroslav Zajíc – fotograf MS, foto: Barbara Hucková, 2018.

Současný stav řešené problematiky

Popis situace, vzniku týdeníku *Mladý svět*, nebyl samostatně zpracován zatím v žádné práci. Většinou se vyskytuje v materiálech, řešících problematiku obrazových časopisů. Vznik a existence *Mladého světa* byl zmiňován především z hlediska žurnalistického. Některé bakalářské a diplomové práce (především na Fakultě žurnalistiky UK) se dílčím způsobem zaměřily na některé aspekty sledované problematiky. Někdy byly částečně popisovány a analyzovány osobnosti, které přispívaly, nebo pracovaly v jeho redakci a jednotlivé publikované reportáže a příspěvky. Nejedná se však o komplexní text, který by dokázal popsat vznik, existenci a trendy ve vývoji tohoto týdeníku.

Cíle dizertační práce

Dizertační práce s názvem *Obrazový časopis Mladý svět (1959-70)* má za cíl popsat a analyzovat vznik časopisu a jeho obsah v prvním desetiletí jeho vydávání, jelikož toto období bylo naprosto klíčové pro celou dobu trvání existence tohoto periodika.

Časopis vycházel od roku 1959 do roku 2005. Zaměření na léta 1959-70 byla vybrána z důvodů společensko-politické proměny celé československé společnosti, která se promítala ve výrazu a komunikaci *Mladého světa*. Tvář a struktura časopisu zaznamenaly právě v tomto období podstatné ustálení skladby a stylu, které ovlivnily vnímání a úspěšnost časopisu. Toto období vybuodovalo, pevně vytyčilo a prověřilo obsah a strukturu stejně jako formu komunikace se čtenáři. To, co vznikalo, bylo základem další existence obrazového týdeníku, který se stal v určitém slova smyslu fenoménem.

V současné době procházejí média určitou ekonomickou globalizací. Práce o časopisu *Mladý svět* je popisem vzniku a zrodu periodika, které se udrželo a fungovalo ve své základní podobě celých pětatřicet let.

To však vyžadovalo rozbor jednotlivých cílů, které si redakce, v nesnadných letech prvního desetiletí vytkla. Smyslem analýzy tohoto časopisu je vyhodnotit prvky přinášející atraktivitu tištěného média (jeho obsahu i formy) a zároveň se zaměřit na roli, kterou v časopise hrála fotografie.

Je jasné, že náhled na dobu bez znalosti historických souvislostí by byl povrchní, proto je nezbytné alespoň v krátkosti popsat některé důležité historické momenty.

Je však více než zřejmé, že doba, zachycená fotografy, je zaznamenána a my ji vnímáme jako součást paměti historie, historických událostí, všedního života jednotlivce i národa.

Metody badatelské práce

Metodou, použitou pro zkoumání obrazového týdeníku *Mladý svět* v letech 1959-70, byly zvoleny metody přímé a nepřímé. Základem přímé metody je v tomto případě zkoumání pramenů a následných dějinných skutečností. V případě popisu historického materiálu, v tomto případě obrazového týdeníku, je nasnadě, že kořeny tohoto tématu leží v minulosti. Částečně se tedy jedná o prostý popis skutečnosti. Obvykle je přímá metoda jednou z nejčastěji používaných při výzkumu historie.

Nepřímá metoda je využívána v případech, kdy se nedochovalo dostatečné množství historických pramenů. Znamená to, že byly využity i některé prameny, které nepřímo souvisely s časopisem.

Obě tyto metody sledují v časové posloupnosti vývoj studované problematiky od nejstaršího k nejnovějšímu.

Kromě analýzy samotných historických zdrojů byly zvoleny také kvalitativní rozhovory s některými vybranými redaktory *Mladého světa*, kteří v něm působili ve zkoumaných letech 1959-70. V řízených rozhovorech byly kladeny některé obdobné otázky. Tímto bylo možné nalézat zobecňující roviny informací. Byla analyzována fakta, která byla ověřována z dostupných materiálů. Tato metoda byla zvolena vzhledem k pokročilému věku některých dotazovaných. Nebylo totiž možné zvolit dotazník ani zajistit rozhovory se všemi původně vybranými respondenty, neboť někteří z nich na oslovení nereagovali nebo tvrdili, že jim paměť již neslouží natolik, aby jejich výpověď byla relevantní. Proto jsem následně zvolila metodu srovnávání neboli komparace, a to porovnáváním všech zjištěných faktů.

Obsah

Abstrakt / Summary / Poděkování

Současný stav řešené problematiky

Cíle dizertační práce

Metody badatelské práce

Historický exkurz sledovaného období 1959-70

Týdeník mladý svět 1959-70

Redakce mladého světa

Co bylo po roce 1970

Krátká úvaha o mladém světě ve fenoménu Mladý svět

Seznam použitých fotografií

Seznam zkratk

Seznam použité literatury

Profesní životopis autorky

Historický exkurz sledovaného období 1959–70

Československo patřilo po druhé světové válce do sféry vlivu Svazu sovětských socialistických republik (SSSR) a další vývoj naší země byl pak několik dalších desetiletí pevně svázán právě s tímto státním útvarem a jeho komunistickou stranou (KSSS).

Po smrti sovětského vůdce J. V. Stalina († 1953) se v roce 1956 konal XX. sjezd KSSS. Jeho závěry pak ovlivnily další chod historie. Hlavním řečníkem byl Nikita Sergejevič Chruščov, který na uzavřeném zasedání přednesl projev *Kult osobnosti a jeho důsledky*, v němž poodhalil a odsoudil Stalinovy diktátorské praktiky. Kritické projevy zazněly jak na adresu členů KSSS, tak i směrem k delegátům ze zahraničí. Jednotlivé satelitní komunistické strany zaujaly svá stanoviska, a to jak v NDR, Rumunsku, Polsku, Bulharsku, Maďarsku, tak i v Československu. Snad nejdále dospělo vymezení se proti kultu osobnosti v Polsku a Maďarsku v roce 1956. Události v Maďarsku byly nejdříve pokojnou demonstrací solidarity s Polskem, avšak přerostly v povstání, které podpořila i armáda.

V Československu, kde byl kult Stalina pěstován velice intenzivně, mělo odhalení jeho zločinů pronikavý ohlas. Nařízená diskuse uvnitř KSČ o závěrech XX. sjezdu KSSS, zejména odsouzení zločinů stalinské éry, přerostla rychle v kritiku stranického vedení i aparátu a v požadavek svolání mimořádného sjezdu. Komunistické vedení cítilo ohrožení svého mocenského monopolu a vyvolalo kampaň proti sjezdu spisovatelů. Dne 2. května 1956 politické byro ÚV prohlásilo diskusi k XX. sjezdu KSSS za skončenou.

Pouze ve třech krátkých obdobích se její linie zcela neshodovala se sovětskou: koncem padesátých let, koncem šedesátých let a koncem osmdesátých let. Pokaždé to však bylo z jiného důvodu. V šedesátých letech prosazovala dalekosáhlou reformu, v dalších dvou případech byla naopak konzervativnější než samotná KSSS.

Ve vedení SSSR proběhla v roce 1964 další mocenská změna. Neúspěšný Chruščov byl sesazen a jeho konzervativnější nástupce Leonid I. Brežněv se ke stalinským praktikám již nevrátil. Až do srpna 1968 probíhal v Kremlu mocenský boj mezi umírněnými reformátory a konzervativci. Teprve v souvislosti s vojenskou invazí do Československa se Brežněv definitivně přiklonil na stranu konzervativců.

Novotného křídlo v KSČ se ani ve druhé polovině šedesátých let nehodlalo vzdát. Přestože na jedné straně činilo pod nátlakem Moskvy i sílícího reformního křídla v KSČ značné ústupky vnitrostranickým oponentům, na druhé straně se je snažilo vyvážit utužením komunistické moci jako takové. Novotného nomenklatura začala ztrácet své dosavadní неотřesitelné postavení. Vnitrostranická opozice významně sílila.

V červnu 1967 zazněla první otevřená kritika režimu na 4. sjezdu československých spisovatelů. Připojili se k ní i přední spisovatelé, kteří byli členy

KSČ (Ludvík Vaculík, Pavel Kohout a Ivan Klíma). Arnošt Lustig a Jan Procházka vystoupili s kritikou arabsko-izraelského konfliktu. Intelektuálové odsuzovali především zločiny padesátých let a přetrvávající totalitní praktiky. Sjezd spisovatelů se stal otevřenou politickou platformou. Delegace ÚV KSČ, vedená druhým mužem strany Jiřím Hendrychem, na protest opustila jednací sál. Novotný zasáhl. Obci spisovatelů odebral Literární noviny, nařídil cenzurovat zprávy ze sjezdu a několik spisovatelů nechal vyloučit z KSČ. Avšak nástupu reformního křídla k rozhodující ofenzivě již zabránit nedokázal.

Na říjnovém zasedání ÚV KSČ v roce 1967 vystoupil první tajemník Komunistické strany Slovenska (KSS) Alexander Dubček s tvrdou kritikou Novotného. Požadoval oddělení stranických a státnických funkcí. Dotkl se také citlivé „slovenské státoprávní otázky“. Jednání ÚV narušila 31. října spontánní demonstrace studentů ze strahovských kolejí. Ačkoli protestovali „proti vypínání elektrického proudu“, akce nesla i jasný politický podtext. Protestující došli až k Pražskému hradu, kde pod okny Novotného skandovali dvojsmyslné „Chceme světlo!“ Veřejná bezpečnost proti studentům brutálně zasáhla. Novotný už tehdy tvrdil, že v Československu hrozí kontrarevoluce.

Počátkem prosince přicestoval do Prahy na tajnou návštěvu sovětský vůdce Leonid I. Brežněv. Sešel se odděleně s Dubčkem i s Novotným. Toho ale nakonec nepodpořil a doporučil „československým soudruhům“, aby si své problémy vyřešili sami. Nepovažoval pravděpodobně situaci za kritickou. Před odletem pronesl slavnou větu: *Eto vaše dělo! – Je to vaše věc!* Na prosincovém zasedání pak reformisté otevřeně požadovali odstoupení Novotného z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ.

Atmosféra postupného uvolňování a také relativní vzestup životní úrovně otevřely možnost otevřeně (alespoň na odborné a nejvyšší stranické a státní úrovni) přiznat dlouhodobé hospodářské obtíže. V důsledku závažného neúspěchu 1. pětiletky (1949-53) bylo přistoupeno k pokusu o částečnou hospodářskou reformu. Polovičatou a nejednoznačnou reformu schválila KSČ 25. února (1956-60) na zasedání svého ústředního výboru jako podklad pro připravovanou 2. pětiletku. Reforma měla zajistit úspěšné budování „materiální základny socialistické společnosti“ a pokud možno uchlácholit společnost zvyšováním životní úrovně. Základem byl pokus o decentralizaci hospodářství. To vyvolalo kromě jiného změnu Státního úřadu plánovacího na Státní plánovací komisi a další kosmetické změny. 3. pětiletka (1961-65), tzv. Rozsypalova reforma, naprosto selhala. Její neúspěch byl zdůvodňován i mezinárodní situací např. karibskou krizí nebo konfliktem na sovětsko-čínské hranici.

Historické změny samozřejmě podlomily neotřesitelnou a zaslepenou sebevěru nositelů budování projektu socialistického státu. Vznikla zvláštní směs duchovní svobody a duchovní nesvobody. Nebylo již možné popírat existenci krize. Společnost věděla, že ti, kteří představují nesvobodu, jsou představitelé oficiální moci, a ti, kteří usilovali o svobodu, byli součástí výrazné skupiny tvůrčích pra-

covníků (publicisté, umělci, filozofové, vědci atd.). V oblasti duchovního života, který samozřejmě byl a je spjatý s médii, informovaností. Nesmíme zapomenout, že KSČ po větší část šedesátých let ovládala všechny určující mocenské pozice, ale její vliv na duchovní síly byl jistým způsobem oslaben. Častěji byl vyjadřován pocit duchovní deziluze ze stavu společnosti a více se objevovala potřeba zdravého, přirozeného a živého společenství. V rámci možnosti přežití a možnosti zveřejňování této informace byla užívána jistá „taktika“ či mimikry o tom, že socialistická společnost není odmítána a je vysvětlována jako společnost svobodná a spravedlivá, následně označována jako „socialismus s lidskou tvář“.

Cenzura

Každý běžný občan, a tím spíše člen některého ze stranických či státních aparátů, věděl, že vše, co zveřejnily sdělovací prostředky, bylo předem projednáno v mocenské struktuře. Veřejně vyslovený názor platil za určitým způsobem „schválený“. Informace a komentáře v médiích měly pro občana hodnotu jakýchsi zašifrovaných postřehů až pokynů o tom, co se smí, nesmí nebo musí dělat.

Podle statutu HSTD se také měly omezovat skutečnosti, jež „nesmí být v obecném zájmu zveřejňovány“. Výklad pojmu obecný zájem ovšem mohl být velmi široký. Závisel na výkladu jednotlivých cenzorů, a umožňoval jim tak bez udání konkrétních důvodů vyřadit vše, co se jim nelíbilo nebo čemu nerozuměli. Projevy individualismu byly nežádoucí.

V první polovině šedesátých let se přístup cenzorů k různým druhům médií různil. Postupovalo se v duchu teze přijaté na XII. sjezdu KSČ (1962), že bez kritiky chyb a veřejné polemiky není možný další pokrok. Na kulturně-politické týdeníky, vědecké a populárně-vědecké revue a podobné tiskoviny, určené užšímu kruhu čtenářů, se nahlíželo s menší přísností a bylo možné zde publikovat kritické stati, polemiky nebo diskusní materiály.

V roce 1966 byla v Československu, jak již bylo uvedeno, uzákoněna cenzura, která do té doby sice existovala, ale fungovala mimo zákonný rámec. Vznikla Ústřední publikační správa. Záměr však nebyl naplněn. Přestože komunistická moc svůj dohled nad tiskem uzákonila, faktickou kontrolu nad ním začala ztrácet. Stále více tiskovin se snažilo nařízení Správy obcházet anebo mu přizpůsobit pouze „oficiální jazyk“, ale ponechalo kritický obsah dekódovaný „mezi řádky“.

Nakonec však byla předběžná cenzura zrušena; vzhledem ke změnám ve společnosti i uvolňování atmosféry předsednictvo ÚV KSČ, rozkolísané politickým bojem, zrušilo předběžnou cenzuru 4. března 1968. V červnu vláda schválila usnesení, které vyjadřovalo možnost prezentace osobních názorů publicistů.

Po roce 1969 se již cenzura do redakcí nevrátila. Přesto s nástupem prezidenta Gustáva Husáka, který chtěl zabezpečit soulad mediálních aktivit s vládními záměry, začal být tisk ovlivňován jinými prvky řízení. Byly vydávány pokyny či závazné směrnice, které měl šéfredaktor v redakci dodržovat. V roce 1969 byl zřízen Československý úřad pro tisk a informace (ČUTI) a v roce 1980 Federální

úřad pro tisk a informace (FUTI). Tyto instituce dohlížely na tisk až do roku 1990.

Situace v kultuře

V období let 1960–1970 nastalo uvolnění v kulturní oblasti v celosvětovém měřítku. „Zlatá šedesátá“ se promítla do všech kulturních segmentů i u nás, a to v literatuře, divadle, pantomimě, ve filmu, v hudbě i výtvarném umění. A do těchto změn vstoupil boj intelektuálů za svobodu projevu.

Týdeník Mladý svět 1959–70

Obrazový týdeník, který vydával Ústřední výbor ČSM (mládežnická součást Komunistické strany) ve vydavatelství Mladá fronta, začal pravidelně vycházet od roku 1959. Byl zaměřen na mladé lidi a měl novým způsobem postihovat zájmy mladých v celé jejich šíři. Jednotlivé rubriky zahrnovaly poezii, výtvarné umění, hudbu, divadlo, karikaturu, odívání, bydlení, literaturu a také politiku, vnitropolitickou problematiku i zábavu. Obraz doby prezentoval novou formou fotografického sdělení, který fotografii postavil do role rovnocenného partnera k textu, a tak podával celistvý obraz doby.

Období mezi rokem 1959 až 1970 může být pokládáno pro rozvoj časopisu *Mladý svět* za zásadní. Časopis navázal na celosvětové tendence zájmu o mladou generaci a začal svým čtenářům předkládat nový pohled na svět, který dnes nazýváme civilismem.

Jak uvádí Jiří Knapík, „jeho vznik dokumentoval trend rostoucího významu mládeže ve společenském životě, který s určitým zpožděním za západoevropskými zeměmi pronikl i do Československa. Kolem *Mladého světa* se poměrně rychle shromáždila skupina talentovaných redaktorů a reportérů, kteří časopis proměnili ve skutečně respektovanou tiskovou platformu mladých lidí, jež významně ovlivňovala životní styl celé generace“.

Vznik týdeníku MS – než to všechno začalo

Vydavatelství Mladá fronta bylo jedním z největších předlistopadových producentů časopisů na českém trhu. V době největší slávy dosahoval tištěný náklad jednotlivých populárních časopisů hranice až půl milionu výtisků.

Uvedení nového časopisu na trh byl jasný signál vydavatelství rozšířit svou nabídku časopisů o výrazný týdeník, který nebyl určen jen dětem a mládeži. Týdeník se stal jedním z nejpopulárnějších časopisů na trhu v ČSSR. Motto „Už jsi čet’ Mladý svět?“, jehož autorem byl inženýr Jiří Solar (1898–1981), pracovník prvorepublikového reklamního oddělení firmy Baťa, se dostalo do podvědomí široké veřejnosti.

Jeden z prvních materiálů, který byl průkazně vytvořen pro založení nového obrazového časopisu, pochází z archivu Ljuby Horákové (nyní je v majetku autorky textu). Tento dvoustránkový průklepový papír byl podkladem pro zrození

nového týdeníku. Je označen poznámkou psanou rukou Ljuby Horákové – „psal Holler pro ÚV ČSM k založení časopisu pro mládež“.

Text pojednává o ideji vzniku časopisu – časopis je označován jako „to“ – jako bývají nazývána miminka před narozením. Návrh na název časopisu nebyl od počátku tak jednoznačný. Objevuje se návrh na „Mladý svět“, doporučeno je i „Ráno, Hej rup!“, „Mládí“, „Sputnik“ nebo i „MY 59“.

Časopis měl mít rozměry 230 × 300 mm, tisk hlubotiskem měl být na tlakových stranách dvoubarevný a na 1., 4., 8. a 9. straně čtyřbarevný. Barevný tisk byl požadován jako jeden z důležitých atributů pro získání nových čtenářů, rozsah měl činit 16 stran s týdenní periodicitou a nákladem 100 000 kusů týdně. Navrhovaný kulturně politický a zábavný časopis pro mladé lidi ve věku 14–23 let měl být opravdu mladý, a to jak obsahem, tak i vzhledem.

Obsah byl nastíněn takto: titulní stranu by tvořil jakýsi poutač, který by měl vyjadřovat cíl každého čísla. Úvodník (sloupek, v současném jazyce editorial) by se čistým literárním jazykem věnoval politicky náročnému tématu. Aktuality na následující dvoustraně by se vyjadřovaly k domácím i zahraničním událostem (zde nebyla vymezena tematika) jak v kultuře, tak i ve sportu či na téma, na které bude chtít redakce upozornit. Zde byla také poznámka o nutnosti jednání s tiskárnou o termínu odevzdávání rukopisů a předloh (myšleno fotografií) kvůli možnosti operativního výběru.

K následující čtyřstraně bylo dopsáno – „sem soustředit baterii propagandy“. Tato čtyřstrana měla být stěžejním materiálem čísla.²⁰⁾ Středové strany měly být věnovány reportáži o mládeži – měly to být čtyři barevné strany takzvaného názorného agitačního materiálu. Měly být použitelné prakticky i do vývěsních skříněk jako prostředky politické agitace.

Další dvoustrana měla mít kulturní obsah – v prvním ročníku to měla být velká fotografie populárního herce nebo herečky. V tehdejší době bylo poměrně rozšířeným koníčkem dělat si alba o hercích a herečkách. Autoři v textu argumentují: „Proč to tedy nedat do časopisu, a tím zároveň vzít vítr z plachet všem těm šmelinářům, kteří se rozmnožováním fotografií filmových herců živí a vydělávají na tom moc a moc? Mělo by tam být sběratelství, podporovalo by to aktivní prožívání volného času a zahánělo nudu.“ Dále vyvstal návrh, aby právě do této části byl zařazován fejeton. Následovala by dvoustrana – román na pokračování nebo povídka. Poslední dvoustrana se měla věnovat drobným formám zábavy, jako jsou křížovky, rady na vaření, kutilství, v létě houbaření, filatelie a podobně.

Naplnit stanovených 16 tiskových stran časopisu nebylo snadné, ale všichni redaktoři uměli psát a také hledali autory mimo redakci. Grafik Jaroslav Weigel pak „zabalil“ celé číslo do na svou dobu relativně odlišné grafické úpravy, doplněné o prvky humoru a neobvyklé typografické prvky, i když nebylo možné hned od začátku vytvářet tiskovinu laděnou úplně mimo dosavadní linii. Jaroslav Weigel k tomu doplnil: „Nebylo moc inspirace, Mladák se hledal, hodně věcí jsem prostě zkusil udělat. Chtěl jsem spojit prostor, kresby, fotky s texty. Některá

rozhodnutí už ani nevím, jak vznikala. Dílo okamžiku.“²⁷⁾ Autory pro ilustrace a humor vyhledával od začátku existence *Mladého světa* také Miroslav Lid'ák, který sám do časopisu autorsky přispíval.

Uvedení *Mladého světa* na trh bylo jasným signálem vydavatelství rozšířit svou nabídku časopisů o výrazný týdeník, který nebyl určen jen dětem a mládeži. Vydavatelství *Mladá fronta* se stalo jedním z největších předlistopadových producentů časopisů na českém trhu (jak již bylo řečeno, v době největší slávy dosahoval tištěný náklad jednotlivých populárních časopisů hranice až půl milionu výtisků).

První číslo *Mladého světa* vyšlo 5. ledna 1959, mělo šestnáct stran a stálo 1 korunu. Od té doby časopis vycházel každé pondělí. První ročník byl ještě značně pod vlivem ideologie. Jeho podstatnou součástí byly vždy aktuální politické texty, které však byly skryté pod atraktivním titulem.

Ljuba Horáková vzpomíná: „Když vyšlo první číslo, byli jsme nadšeni. Mirek Lid'ák ho rozdával na Václaváku, bylo skoro ještě ‚teplé‘ z tiskárny.“

Členy redakce byli od počátku rozděleni do následujících funkcí:

- Josef Holler (vedoucí redakce),
- Jan Kloboučník (zástupce vedoucího redakce),
- Ljuba Horáková (zahraničí),
- Arnošt Lustig (kultura),
- Jaroslav Weigel a Miroslav Lid'ák (výtvarní redaktori),
- Leoš Nebor (fotoreportér, byl přizván z ČTK),
- Alexander Jandera, Miroslav Imrich (do vnitropolitické redakce přišel z *Mladé fronty*), Jaroslav Maršálek (vnitropolitická redakce),
- Jiří Tunkl (sport).

Následuje popis obsahu i formy zpracování jednotlivých reportáží, uveřejněných v týdeníku *Mladý svět* v letech 1960-1970.

Přelomovým rokem byl rok 1968 a to jak v české společnosti, tak i v 11. ročníku týdeníku. Změnilo se logo, rozsah (z původních 16 stran na 32), fotografie dostávala stále větší prostor.

Proměna redakčního týmu odpovídala i společenským proměnám.

Častokrát se pracovalo se čtenářskými anketami např. anketa v roce 1960 – „Pomozte nám udělat lepší *Mladý svět*“. Anketní otázky zněly:

- 1) Co říkáš celkovému vzhledu časopisu, jeho uspořádání, rozsahu a obsahu?
- 2) Jak se ti líbí fotografie, kresby a titulní strana?
- 3) S čím jsi v MS spokojen, co ti v MS chybí a co bychom měli ne/vynechat?
- 4) Jaké soutěže a ankety bychom měli v příštím roce uspořádat?
- 5) O čem by mohl MS napsat z tvého okolí nebo prostředí?

Reakce na anketu byla dosti obsáhlá. Čtenáři žádali více fotografií dokumentujících pracovní výsledky, barevnější život mládeže, hádanky, adresy brigád socialistické práce, úspěchy mladých, závazky k osvobození sovětskou armádou. Odpovědi vyznívají stále velmi tendenčně. V textu je zmíněno, že v loňském roce bylo uspořádáno 58 besed, kterých se zúčastnilo na 3000 čtenářů.

1960 byl náklad Rudého práva 900 000 výtisků, *Mladého světa* ve stejné době vycházelo 130 000 kusů.

V roce 1964 vznikla jako příloha *Mladého světa* publikace formátu 14 × 17 cm s názvem *Malé dějiny fotografie*. Autorem textu byl Jaroslav Boček, který na celkem 136 stránkách dovedl velmi výstižně popsat jednotlivá období a vybrané fotografické směry, takže vznikly opravdu stručné dějiny fotografie. Je až s podivem, s jakou přesností dovedl na tak malém prostoru vybrat důležité a zajímavé autory, stejně jako fotografie, které text doplňují. Vybral v něm důležité momenty ve vývoji fotografie a našel klíč, jak přiblížit mladému čtenáři dostatečně zajímavou a průřezovou formou obor, který byl v rámci rubrik a obsahu *Mladého světa* vždy podporován.

Příloha vyšla jako 3. svazek knižních příloh *Mladého světa*, ročníku 6, nákladem 170 000 výtisků. Redaktorem přílohy byl Leoš Nebor, výtvarnou úpravu provedl Miroslav Hucek, odpovědným redaktorem byl Josef Holler. K této příloze si mohli čtenáři MS objednat knižní desky, které navrhl Jaroslav Weigel, a výstřižky svázat do pevné vazby do podoby malé knížky. Stejně tak mohli získat obaly na vazbu jednotlivých ročníků *Mladého světa*.

Podrobnější analýza následujících ročníků do roku 1970 umožňuje pochopení všech vazeb ke čtenářům, které vybudoval obsah týdeníku. Heslo prezentované v roce 1968 „Věříme vám, věřte nám“ bylo mottem důvěryhodnosti spolupráce.

Magazíny a Aktuality Mladého světa

V průběhu šedesátých let minulého století vydávala redakce *Mladého světa* příležitostně *Magazíny Mladého světa* či *Aktuality Mladého světa*.

První dohledaný *Magazín Mladého světa* vyšel v létě roku 1961; jeho podtitul zněl *K vodě i pod vodu*. Šlo o doprovodný magazín, jehož obsah – a to jak textový, tak obrazový – byl zaměřen na dovolené a trávení volna. V tomto čísle je také upozornění, že další vydání magazínu by se měla týkat hor, vesmíru a tak dále.

Následovaly další, které nejsou evidovány ani v Národní knihovně.

Porady v Mladém světě

Všichni výše zmínění členové redakce se scházeli na pravidelných pondělních poradách. Od začátku existence Mladého světa byly tyto „pondělní porady“, které se konaly pravidelně odpoledne, základem propojení, vyhodnocení minulého a přípravy nového čísla Mladého světa. Ze všech realizovaných rozhovorů vyplynulo, že porady byly důležitou součástí tvorby a setkávání. Po skončení porady následovala schůze členů komunistické strany.

Profily vybraných redaktorů *Mladého světa*

Tyto krátké medailony redaktorů mají nastínit význam a přínos osobností, které v časopisu pracovaly.

Redaktoři 1. ročníku MS 1959 (v abecedním pořádku):

Josef Holler (1927-85) byl zakladatelem a prvním šéfredaktorem *Mladého světa* (1959-66). Přišel z Mladé fronty a stál u zrodu časopisu. Měl pozoruhodnou schopnost vést tým a dokázal, aby všichni společně plně pracovali pro časopis. Jestliže se redaktorovy zájmy začaly individualizovat, vytvořil podmínky pro jejich realizaci. Svých redaktorů se uměl i zastat.

Ljuba Horáková (1927) stála spolu s Janem Kloboučником a Josefem Hollerem u zrodu časopisu *Mladý svět* v roce 1959. Na místě vedoucí zahraniční rubriky zůstala v týdeníku do roku 1969. Pak nastoupila do Státního nakladatelství technické literatury, ale po velmi krátké době opět zůstala bez práce, než našla místo v Textilu oděvy Praha. Po roce 1989 nastoupila nejdříve do časopisu *My* a v roce 1993 do Správy Pražského hradu, kde redigovala celou edici knih.

Vlastimil Imrich. (1924-92?) fotograf. Po působení v *Mladém světě* dle ústních informací působil v různých denících.

Jan Kloboučník (1919-74) do *Mladého světa* přišel z *Mladé vesnice* a byl jednou ze tří hlavních osob, které zodpovídaly za koncepci časopisu. Publikoval od svého mládí témata převážně z venkovského prostředí. Jeho knihy zachycují i období združstevňování, rozorávání mezí a dění na vesnici. Je autorem libreta ke komiksu *Cour a Courek*, který ilustroval Adolf Born (1969-74), v závěru svého života pracoval jako šéfredaktor časopisu *Sluníčko*.

Alexandr Jandera, pseudonym Čestmíra Vejdělka (1925-2011) byl redaktorem *Mladého světa* v roce 1959, působil jako ředitel nakladatelství Mladá fronta, od roku 1967 Státního nakladatelství dětské knihy. Kvůli svým politickým postojům toto místo opustil v roce 1972. V období normalizace 1972-77 pracoval jako topič. Emigroval v roce 1977 do Spolkové republiky Německo, kde pokračoval ve své publicistické tvorbě. Byl vydavatelem exilového časopisu *Listy*.

Miroslav Lid'ák (1934-81) pracoval v *Mladém světě* od samého začátku. Již dříve uveřejňoval své kresby v časopisech Mladé fronty. Pod jeho karikaturami bylo jméno „Had'ák“ (spojení jmen Hanuš – Lid'ák). V časopise se měl starat

o to, „aby to bylo veselé“. Karikatury za dva měsíce existence časopisu obsadily celou zadní stránku. Šlo o karikaturu humoristickou, ale z jeho pera i karikaturu politickou. V roce 1964 stál před soudem za kresbu státního znaku ČSSR, v níž lva nahradil dvouocasým Švejkem, a byl odsouzen na jeden rok vězení. Odvolací soud sice změnil rozsudek na podmíněný, avšak jeho kariéra nejvýznamnějšího kreslíře politické karikatury tím skončila.

Arnošt Lustig (1926-2011) studoval od roku 1946 studoval na Vysoké škole politických a sociálních věd, kde se seznámil s Ljubou Horákovou. Ta ho v roce 1959 přivedla do *Mladého světa*, kde nastoupil jako vedoucí kulturní rubriky. Na začátku roku 1961 ho vystřídal Jiří Černý a Lustig odešel jako scenárista do Čs. filmu Barrandov. Po invazi v roce 1968 emigroval, do Čech se vrátil až po roce 1989 a dál se věnoval spisovatelské činnosti.

Jaroslav Maršálek (nedohledáno) začínal v *Mladém světě* krátce po jeho vzniku ve vnitropolitické redakci. Původní profesí byl zemědělský inženýr. Zodpovídal za stranu 2 – vnitropolitická rubrika. Měl výborné komunikační schopnosti a po odchodu z *Mladého světa* v roce 1967 odešel pracovat do své původní profese – zemědělství.

Jiří Tunkl (1924-2003?) do svého kádrového posudku v rubrice původ vy-pisoval vždy „původ feudální“ – pocházel totiž z rodu Tunklů z Brnička, královských mincmistrů. Byl neobyčejný jedlík a šprýmař. V *Mladém světě* působil od čísla 14 v letech 1959-64. Z redakce odešel do cestovní kanceláře Čedok.

Jaroslav Weigel (1931) byl od počátku vzniku *Mladého světa* jeho grafikem. Je autorem původní podoby i grafické skladby tohoto týdeníku. Univerzálnost jeho výtvarného a literárního projevu je všemi jeho kolegy hodnocena jako zásadní hodnota časopisu. V roce 1969 odchází a od roku 1970 je členem divadelního souboru divadla Jára Cimrmana, kde působí jako scénograf, výtvarník a herec.

V tiráži *MS* nebyla uvedena nikdy fotolaborantka **Irma Cibulová (1929-2017)**, absolventka SUPŠ. Přesto tam byla zaměstnána od vzniku časopisu do roku 1992 jako laborantka. Začala v Praze v Ateliéru Rozegnal a pak pracovala s fotografem Zdenko Feyfarem. Jejím rukama prošla většina fotografií časopisu.

Redaktoři, kteří přišli do Mladého světa po roce 1960 (uvedeni v abecedním pořádku):

Petr Adler (1943) je novinář a redaktor, který s *Mladým světem* začal spolupracovat v roce 1968 v rubrice „Ze společnosti“. Pak pracoval jako reportér až do své emigrace. Dnes pracuje jako novinář v kanadském Edmontonu.

Jiří Bubeníček (1941) pracoval v *Mladém světě* od roku 1968 jako technický redaktor a grafik pod vedením Jaroslava Weigela spolu s Miroslavem Liděákem-Haděákem. Z redakce odešel v roce 1973 do časopisu *Kino* a po třinácti letech do časopisu *Květy*. Po roce 1989 zastává svobodné povolání a věnuje se grafice.

Olga Čermáková (1946?–1993?) nastoupila do *Mladého světa* v roce 1969 do vnitropolitické rubriky. V této funkci setrvala dvacet let díky osobním vazbám

na nejvyšších místech KSČ. V roce 1972 se stala šéfredaktorkou. Do důchodu odešla v roce 1989.

Jiří Černý (1936) začal pracovat v *Mladém světě* v roce 1961, ale po několika měsících odešel na vojnu. V letech 1963-65 byl vedoucím redaktorem kulturní rubriky časopisu. Poté působil jako hudební publicista a kritik ve svobodném povolání (jen v letech 1971-73 byl zaměstnán jako tiskárenský korektor a 1973-77 jako pedagog v Lidové škole umění v Praze). V letech 1990-92 byl šéfredaktorem časopisu *Rock & Pop*, od té doby je opět ve svobodném povolání.

Ctibor Čítek (1933-2004?) do *Mladého světa* přišel v roce 1966, kdy vystřídal Josefa Hollera, který přešel na místo šéfredaktora do *Světa v obrazech*. Zřídil funkci organizačního pracovníka, který se staral o Zlatého slavíka a další propagační akce časopisu. Z redakce odešel v roce 1969 do cestovní kanceláře Čedok.

Karel Divina (1936) byl původně sazeč a grafik, který nastoupil na místo Jaroslava Weigela a v *Mladém světě* pracoval v letech 1969-92. Graficky upravil i řadu knižních titulů např. první Toulky českou minulostí nebo Rozhovory s Janem Werichem ad. Spolupracoval na novinářské výstavě ke 150 letům fotografie v roce 1989.

Jan Dobiáš (1940) nastoupil do *Mladého světa* jako sportovní redaktor pracoval v letech 1964-87. Poté odešel do časopisu *Melodie* na místo šéfredaktora. Od roku 1990 byl šéfredaktorem hlavní redakce tělovýchovy a motorismu v ČT. Jeho práce v televizi pak pokračovala dál – „Rodinný magazín“ (ČT), „Snídaně s Novou“ (TV Nova), dramaturgie pořadu „Nikdo není dokonalý“ (FTV Prima). Po roce 2010 zveřejňuje své texty na internetových portálech.

Miroslava Filípková-Humplíková (1943) přišla do *Mladého světa* v roce 1967, kdy zvítězila v konkurzu na místo nového redaktora. Reportáž s názvem „Fučík“ ji přinutila v druhé polovině roku 1969 odejít. Pak nastoupila do Krátkého filmu Praha. Zprvu anonymně psala komentáře k dokumentům. Později vytvořila řadu autorských, především stříhových filmů a dva televizní seriály. Z KF a.s., kde působila jako ředitelka komunikace, odešla v roce 2000.

Jiřina Hanušová (1939-99) byla více známá pod přezdívkou „Sally“. Česká publicistka a psychoterapeutka, spoluzakladatelka psychologického poradenství v Československu. V roce 1968 založila v časopise rubriku „Dopisy pro Sally“ a vedla ji až do roku 1991. Od roku 1993 pracovala v ČRo jako vedoucí vzdělávací publicistiky.

Jitka Hauptvogelová (1944), absolventka Fakulty žurnalistiky a osvěty UK. Již v letech 1961-62 chodila do *Mladého světa* na praxi a publikovala některé své práce. V časopise pracovala v letech 1965-69 v zahraniční rubrice. Po roce 1975 nastoupila do časopisu *Hlas bankovnictví*, který se po roce 1989 přeměnil na časopis *Bankovnictví*, a stala se jeho šéfredaktorkou.

Tat'ána Hedbávná (1944), v závěru roku 1969 nastoupila do vnitropolitické rubriky ke Karlu Hvížd'alovi. V *Mladém světě* zůstala do roku 1973 a po mateřské dovolené se věnovala ediční činnosti v nakladatelství Mladé fronty.

Karel Hvížd'ala (1941) pracoval v letech 1966-70 v časopise jako redaktor. V období po normalizaci 1971-74 byl redaktorem v nakladatelství Albatros, kde založil a řídil edici „Objektiv“. V roce 1978 odešel do exilu ve Spolkové republice Německo. Po návratu do Čech v roce 1990 pracoval jako reportér MF Dnes, v roce 1993 jako šéfredaktor *MSW*. V letech 1994-99 byl šéfredaktorem a spolu-vydavatelem *Týdne*. Dnes pracuje ve svobodném povolání.

Jiří Janoušek (1943) byl výrazným reportérem MS v letech 1967-83. Odešel na místo vedoucího výroby Filmového studia Barrandov a pak působil jako ředitel Československého filmexportu. Po roce 1990 přešel do oblasti reklamy. Prošel zahraničními agenturami Euro RSCG, Mark BBDO, PR agenturou Impakt a Dream Studio. V roce 2005 se stal výkonným ředitelem Asociace komunikačních agentur.

Antonín Jelínek (1930) novinář, který svůj produktivní věk strávil v mládežnickém tisku. Pracoval v Mladé frontě a pak od roku 1963 v týdeníku *Mladý svět* jako tajemník redakce. Po roce 1969 odešel do dětských časopisů, zakotvil v *Pionýrské stezce*, kde zůstal až do jejího zániku v roce 1991.

Petr Koudelka (1942) je absolventem FF UK. V *Mladém světě* pracoval od roku 1969, nejdříve v zahraniční redakci a pak v kultuře. Je autorem řady publikací, knih, fejetonů i audiovizuálních projektů. Píše pravidelné sloupky do týdeníku Rozhlas. Je externím dramaturgem České televize.

Karel Krtička (1943-2016) působil v *Mladém světě* působil v letech 1969-86, pak přešel do *Rudého práva*. Tento novinář a publicista napsal několik publikací o vedení pionýrských oddílů a táborů. Byl to také organizátor aktivit pro děti, měl k této tematice velmi blízko.

Eda Kriseová (1940) je novinářka a spisovatelka. Do *Mladého světa* přišla v roce 1963. Byla aktivní reportérkou, která se zajímala o témata studentů, sociální témata i témata víry. Zúčastňovala se zahraničních studentských pracovních táborů, které organizoval Svaz mládeže. V roce 1969 na pozvání Ludvíka Vaculíka začala pracovat v *Listech*. Po zrušení *Listů* na konci roku 1969 nemohla dále publikovat a pracovala v univerzitním archivu. Později toto místo opustila a věnovala se psaní literatury. V roce 1989 byla koordinátorkou v OF, následně doprovázela Václava Havla na Pražský hrad jako poradkyně prezidenta. Od roku 1991 byla ředitelkou Sekce pro styk s veřejností. Od roku 1993 se věnuje literární činnosti.

Rudolf Křest'an (1943) je redaktor a spisovatel. V *Mladém světě* pracoval v letech 1964-92, poté byl deset let zaměstnán v časopise *Týdeník Televize*. Podílel se na tvorbě televizního pořadu „Nedělní ráno“. V současné době je ve svobodném povolání a spolupracuje např. s *Literárními novinami* a Českým rozhlasem. Je nejvýznamnějším českým fejetonistou.

Jaroslav Pacovský (1932-94) do Mladého světa přišel z Československého rozhlasu. V polovině roku 1965 vystřídal Jiřího Černého v kulturní rubrice. V časopise zůstal do roku 1971, pak odešel do časopisu *Sluníčko*. Je autorem dětského seriálu *Bob a Bobek, Králici v klobouku*. Část jeho tvorby byla věnována dětem.

Mikuláš Prusák (1941-2015) do Mladého světa přišel s novým šéfredaktorem Ctiborem Čítkem a stal se tajemníkem redakce. V redakci ho nazývali manažerem, neboť *Mladý svět* již organizoval celou řadu akcí, např. Zlatého slavíka, Miss Československa atd. Tyto činnosti vykonával do roku 1971, kdy odešel do České televize.

Dušan Macháček (1938). Absolvent VŠE, od roku 1963 pracoval na ÚV SČSM ve studentském a mezinárodním oddělení. V roce 1969 nahradil Ctibora Čítka na postu šéfredaktora Mladého světa. V roce 1973 odešel do zahraniční redakce MF a v roce 1976 se stal šéfredaktorem Televizních novin. Dnes je aktivním spolupracovníkem Folklorního sdružení ČR.

Ladislav Smoljak (1931-2010) nastoupil na konci roku 1961, kdy Jiří Černý odešel na vojnu, do kulturní rubriky *MS*, ale nezůstal tam dlouho – pouze do roku 1963. Během svého působení v časopise přišel s nápadem čtenářské ankety o nejlepšího zpěváka „Zlatý slavík“. Posléze byl redaktorem *Mladé fronty*. V 70. letech se stal scenáristou Filmového studia Barrandov. Společně se Zdeňkem Svěrákem a Jiřím Šebánkem založili Divadlo Jára Cimrmana.

Zdeněk Šálek (1931) je identické dvojčete svého dnes již zemřelého bratra Jaroslava. Oba pracovali v *Mladé frontě*, Zdeněk v *Mladém světě* a Jaroslav v *Mladé frontě*. Znali se se všemi velikány československého sportu. Zdeněk byl v roce 2001 vyznamenán cenou fair play od olympijského výboru.

Přemysl Veverka (1940-2016) v roce 1965 založil časopis *Student*, kde měl i vlastní rubriku „Klekátko Přemysla Veverky“. Do *Mladého světa* nastoupil v roce 1967 jako redaktor kulturní rubriky. V 90. letech jako šéfredaktor koncipoval časopis *Umění a byznys*. Je držitelem řady ocenění hlavně za literaturu faktu.

Ostatní členové redakce Mladého světa:

Jiřina Otrubová v *Mladém světě* byla jen krátce (1961-63), pak odjela se svým manželem na zastupitelský úřad v Alžíru.

František Coňk byl v *MS* v letech 1963-64, pak odešel do deníku *Mladé fronty* na místo zástupce šéfredaktora, později na místo šéfredaktora deníku *Práce*.

Ivan Krofta, Karel Šmíd (v *MS* byli v roce 1969).

Profily redakčních fotografů týdeníku *Mladý svět*

V redakci *Mladého světa* se nevystřídalo mnoho fotografů. Redakce pracovala s docela omezeným počtem pracovníků a totéž se vztahovalo i na fotoreportéry. Trochu to bylo i cílem vedoucího fotooddělení, neboť práce s externisty jim umožňovala vybírat spolupracovníky s širšími možnostmi.

Při vzniku časopisu, první šéfredaktor „zalovil“ v prostředí Československé tiskové kanceláře, aby našel toho prvního fotoreportéra a Leoš Nebor byl ten, na kterého ve finále padl výběr. Byl to reportér všeobecně vzdělaný, který ovládal cizí jazyky, měl skvělé diplomatické jednání. Naučil se v ČTK techniku, pracoval s fotoaparáty středního formátu. Miroslav Hucek i Pavel Dias v rozhovoru řekli:

V *Mladém světě* byly uveřejňovány snímky i z agentur jako např. ČTK, TASS, AP apod. Některé záběry byly použity i bez uvedení autorství, např. v rubrice „Tržiště senzací“. Zahraniční autoři fotografií byli zařazováni i často bez vědomí autorů. V případě módní rubriky byly používány reprodukce fotografií, manekýny byly často tzv. vystříhnuté z prostředí a umístěny na plochu, v tomto případě bylo autorství skryto za názvy časopisů, ze kterých byly fotografie převzaty – reprodukovány např. *Elle*, *Paris Match*, *Stern*.

Leoš Nebor (1930-92) pocházel z Trutnova. V roce 1950 odmaturoval, a již tehdy začal publikovat své fotografie. Po absolvování povinné vojenské služby odešel do Prahy a věnoval se fotografii. Bylo mu 22 let a snažil se získat místo v ČTK. A již po roce se stal fotoreportérem pro kulturu. Tam zůstal do roku 1958, než odešel do *Mladého světa*. Díky působení v ČTK získal Nebor vhled do tehdejší kulturní sféry, ale i znalosti práce v politickém a ekonomickém zpravodajství. Jeho schopnosti ho v roce 1957 zavedly do Mongolska, kde byl povolán k založení mongolské tiskové agentury. Z tohoto období známe jeho fotografii Mongolské madony oceněnou cenou World Press Photo. V roce 1958 uvítal práci v *Mladém světě*, neboť v ČTK byl smlouvou svázán, aby negativy jeho fotografií zůstaly v majetku agentury. Do *Mladého světa* přivedl i laborantku. Zúčastnil se i práce na nultých číslech. Vedl fotooddělení celých deset let až do roku 1968. Pak odešel na místo zástupce šéfredaktora a obrazového redaktora v časopise *Svět v obrazech*. Zde skončil v následujícím roce. Poté pracoval ve svobodném povolání. Po roce 1989 se vrátil k novinářské fotografii v časopise *My*. Publikace (výběr): „Mládí“ (s Miroslavem Huckem), MF 1965; „Czechoslovakia“, Gareth Stevens Publishers, USA, 1988; Leoš Nebor (monografie), Ivo Železný, Praha, 1996.

Miroslav Hucek (1934–2013) z místa asistenta kamery (1958-60) ve Filmové tvorbě České televize nastoupil do *Mladého světa* na místo technického redaktora a od roku 1963 pak jako fotoreportér do fotooddělení *Mladého světa*. *Vydržel jsem na FAMU všeho všudy dva roky, ale setkal jsem se tam s lidmi, kteří mi zůstali blízcí celý život. Věra Chytilová, Jaromil Jireš, Evald Schorm, Petr Weigel, Jirka Lebeda, Ivan Šlapeta. Později se jim říkalo nová vlna a já byl jejich soupeřem. Všichni jsme věřili ve všední skutečnost a v autenticitu výpovědi.* Huckova tvorba se trochu lišila od fotografické výpovědi Leoše Nebora. Nebor a Weigel poskytli Huckovi prostor na stránkách *Mladého světa* a připravili ho i na redakční práci s fotografiemi. Hucek demonstrativně mapoval prostředí mladých lidí, a to i tehdy, když fotografoval v cizině. Bez patosu hledal společné znaky touhy po šťastném životě. V *Mladém světě* pracoval 15 let, v roce 1975 pod tlakem normalizace odchází do svobodného povolání. Nevzdalil se však novinářské fotografii a fotografoval-li politiku, neztratily jeho fotografie lidskou tvář. Po roce 1989 se věnoval regionálním projektům jako Neratovice, Ašsko, Svitavy; Pohraničí česko-rakouské. Byl dlouholetým předsedou Klubu fotoreportérů Syndikátu novinářů. Publikace (výběr): „Mládí“ (spolu s L. Neborem), 1967; „Jazz festival“ 1965, 1966;

„Jazzová praktika“, 1967; „Anatomie pro výtvarníky“, 1972; „Zuzana v lázni“, 1972; „Kalendář Melantricha“, 1976, 1977, 1978; Červená Lhota 1970; „Jakou barvu má mládí“, 1980; „Československá spartakiáda“, 1980; „Náměsíčná sonáta“, Semafor 1982; „Věčné návraty“, 1982; „Čtyři o čtyřech“, 1984; „Jakou barvu má láska“, 1985; „Zbraslav“, 1985; „Kalendář mléka“, 1987; „Monografie Miroslav Hucek“, Odeon, 1987; „Pojednání o mé radostné cestě do krematoria“, 1989; „Techniky keramiky“, 1989; „Svědectví pražských zdí“, 1989; „Der Hradschin“ (spolu s Barbarou Huckovou), 1992; „Karlův most a Kampa“, 1992; „Praha hudební“, 1992; „České korunovační klenoty“ (spolu s Barbarou Huckovou), 1993; „Velká česká kuchařka“ (spolu s Barbarou Huckovou), 1993, 1994; „Katedrála sv. Víta“ (spolu s Hájkem, Kopřivou, Huckovou, Neubertem a Paulem), 1994; „Zahrady Pražského hradu“ (spolu s Barbarou Huckovou), 1994; „Takoví jsme byli“, „Proč mít život rád“, „U nás ve Zbraslavi“, 2002. Dále připravil sbírku novinářské fotografie, která je uložena v Archivu novinářské fakulty Univerzity Karlovy; připravil výstavu a katalog novinářské fotografie ke 150. výročí vynálezu fotografie, 1989.

Miroslav Zajíc (1946) Je absolventem FAMU. Do Mladého světa přichází v roce 1968. Po rozhodnutí Leoše Nebora odejít do Světa v obrazech za šéfredaktorem Hollerem došlo k rozhodování, kdo by měl nastoupit na jeho místo. K výběru Miroslava Zajíce se vyjádřil Miroslav Hucek: „Doporučil mi ho Nebor. Zajíc byl slušný člověk a dobře fotil a Nebor tvrdil, že si ho vychovám. Zajíc byl hodný a já neuměl vychovávat. Když jsem odcházel z Mlad'áku, tak se časopis začal měnit, přišel Nagaj a časopis se zase začal pokreslovat, asi tak, jak to bylo na začátku.“ Mirek Zajíc se fotograficky trochu lišil od výrazu Hucka. Směřoval více k novinářskému dokumentu. Možná, že to bylo dobře, dokázal v době tzv. normalizace zachytit řadu politických i společenských událostí a dát jim zajímavé rozměry. Fotografie Ronalda Reagana na Lomonosově univerzitě, kde se nad Reaganem tyčí Leninova socha, stála za oceněním ve World Press Photu. Ve sbírce Syndikátu novinářů je hezký reportážní celek z Arménie. A jeho fotografie v jeho autorské knize *Inventura* z roku 1988 jsou přehledem osobností od roku 1960, od kdy Miroslav Zajíc fotografuje. V Mladém světě pracoval 20 let.

Publikace: Pražské poprašky, 1971; Pozdrav z ostrova svobody, 1978; Hvězdy z masa a kostí, 1971; Dobrodružství našeho věku, 1980; Mládí světa, 1983; Rozšířené číslo Mladého světa, věnované schůzce Michaila Gorbačova a Ronalda Regana v Ženevě, 1985; *Inventura*, autorská publikace z roku 1988; Klec na sláviky, 2002.

Profily vybraných fotografů spolupracujících s časopisem

Od samotného počátku existence časopisu Mladý svět v redakci nebyli více než dva fotografové. Díky širokému záběru obsahu spolupracovali s týdeníkem další externí fotografové. Byli to jak fotografové z jiných časopisů (časopis Stadion apod.), tak fotografové, kteří pracovali ve filmových ateliérech na Barrando-

vě, ale také amatérští fotografové či studenti, kteří nejprve představili svou tvorbu na fotostránkách a následně byli osloveni k další spolupráci. Vedoucí fotooddělení redakce byl také ve funkci obrazového redaktora, který byl zodpovědný za výběr fotografií, pořízených při jednotlivých reportážích nebo z doneseného materiálu či z archivu (např. u ilustrativních snímků). Jeho úkolem bylo také vybírat další autory a podklady do rubriky „Fotografie roku“ a pro fotostrany, případně prezentaci některých fotografických výstav, světových autorů a technických fotoveletrhů.

Jako první byl na této funkci Leoš Nebor. Blízký spolupracovník Miroslav HuceV 60. letech byla v Československu silná komunita fotografů amatérů, a to v tom nejlepším slova smyslu. I tato skutečnost, že amatérská fotografie byla rozšířena – od konce 19. století. Na našem území bylo mnoho fotoklubů. Právě amatérští fotografové jsou silnou základnou a zákulisím, fotografickému obrazu se věnují naplno, s vášní a láskou. Bývá uváděno, že slovo amatér vzniklo od latinského slova „amare“ – mít rád, milovat. Tedy amatér by mohl být milovníkem, obdivovatelem umění. V kontextu této práce tedy slovo amatérský fotograf je uváděno v pozitivním slova smyslu. Jednalo se většinou o lidi, kteří fotografovali často bez profesního vzdělání a bez výhledu získání finančního ocenění za tuto práci. Právě v Mladém světě bylo hodně fotografů autodidaktů, a to nejen v 60. letech, ale i v následném období existence časopisu.

Další fotografičtí autoři, kteří externě spolupracovali s týdeníkem Mladý svět – jsou řazeni v abecedním pořádku. Jednalo se o autory, kteří pracovali v jiných redakcích nebo byli amatérskými autory, kteří se věnovali svému koníčku velmi intenzivně.

Redakce 1969 foto: archiv autorky.

mladý svět

51

Nesem vám noviny, podívejte!
honem nám otevřte, pospíchejte!
Jsme vaši zvěsti,
na chvíli s námi
rozjímejte...

Jdeme vám, čtenáři naši zlatí
radostné vánoce vinšovati.
Nad všechny dary
tenhle zvyk starý
stále platí.

Jaképak řežnění okázalé –
at každý krokem jsme o skok dále,
at lidé směli
chránit svět celý,
stále mladší!

Přijíme na zdraví bohatýrů,
šlástný směr popřejme hvězdě míru.
Tě, která letí
pro zítřek dětí
do vesmíru!

Čs. sportovní novináři
vyhláší poprvé společně
**10 NEJLEPŠÍCH
ČS. SPORTOVČŮ
ZA ROK 1959.**
Seznamujeme vás s nimi
na str. 14 a 15.

ROČNÍK I. ● ● CENA 1 Kčs
VYCHÁZÍ KAŽDÉ PONDĚLÍ

Titulní strana čísla 51/1959 se členy redakce (autor neuveden).

Náklad týdeníku Mladý svět

V 60. letech minulého století byl časopis – týdeník, především obrazový, společensky žádaný. Jednak byl zdrojem informací, a následně se v průběhu svého rozvoje stal sdíleným periodikem, jak tomu bylo i u *Mladého světa*. V případě, že zdroje uvádějí náklad – je vypsán u jednotlivých ročníků níže.

Jedno číslo *Mladého světa* bylo sdíleno např. pracovním kolektivem, napříč třídami, mezi přáteli, v rodině. Počet předplatitelů měl sice potenciál k růstu, ale v tehdejší době bylo velmi nesnadné navyšovat náklad jakéhokoli periodika mimo deníku *Rudé právo*. V socialistickém Československu byl nedostatek papíru, a to i toaletního. Papír byl často získáván vyjednáváním nebo hledáním nestandardních cest. To, že se v roce 1968 podařilo zdvojnásobit rozsah týdeníku *Mladý svět* z 16 na 32 stran, je důkazem jeho oblíbenosti mezi širokou čtenářskou základnou. Zároveň k tomu jistým způsobem napomohlo uvolnění politických poměrů.

Z následující tabulky vyplývá, že v následných letech existence týdeníku (až do prosince 1989) docházelo k postupnému navyšování nákladu, což je odrazem toho, že týdeník určený pro mladé lidi byl oblíbený a byl součástí politické propagandy.

Náklad časopisu Mladý svět 1959-70:

1959	100 000 / 103 000 / 108 000 ks
1960	127 000 ks
1961	150 000 ks
1962	150 000 ks
1963	152 000 ks
1964	?
1965	201 000 / 207 000 / 217 000 ks
1966	?
1967	265 000
1968	270 000 / 295 000 mimořádná srpnová čísla vyšla v nákladu 30 000 ks
1969	?
1970	?

Zdroj: Zprávy o zvýšení nákladu týdeníku Mladý svět;

Národní archiv, fond Ministerstva kultury ČSR, oddělení periodika/Mladý svět.

Mladý svět chtěl být vidět

Od samého počátku existence časopisu *Mladý svět* dbala redakce na úzkou komunikaci se čtenáři. Již před vydáním prvního čísla byla vydána 2-3 tzv. nultá čísla, ve kterých byly informace o vznikající tiskovině pro mládež, o jeho obsahu, ukázky rubrik a karikatury. Byl to jedno nebo dvoustránkový leták, který byl vkládán do deníku *Mladé fronty* s cílem získat předplatitele.

Nakladatelství a vydavatelství *Mladá fronta* měla přirozeně své obchodní oddělení, které upozorňovalo na to, že na jeho poli vzniká nový časopis, který musí mít své čtenáře. Ti byli nesmírně důležití a bylo nezbytné si získat jejich přízeň. Pro tištěný časopis je základem co největší zájem a poptávka čtenářů. Časopis vznikal v době, kdy byl velký nedostatek papíru. Náklad byl stanoven na 130 000 výtisků. A tak redakce i vydavatel hledali cesty, jak získat zájem odběratelů. Redakce hledala možnosti, jak se čtenářům přiblížit. V první řadě se redaktoři snažili uplatnit různá upozornění v časopise a vyzývali čtenáře ke korespondenci, která by vyjadřovala přání, co by chtěli v časopise mít. Od začátku existence byly organizovány besedy redaktorů se čtenáři. Samozřejmě, že v redakci byl jasný koncept, co má v časopise být, ale bylo třeba ovlivnit zájem čtenáře. A ten bylo možné získat jen komunikací s ním.

Od prvních čísel časopisu byly organizovány besedy redaktorů se čtenáři. Redaktoři vyjížděli do mládežnických klubů, knihoven, účastnili se i společenských akcí a mnohdy tam časopis i distribuovali. Na besedách byl časopis prezentován a byl tam i dostatečný prostor pro diskuse o tématech a práci redakce. Mnohdy o akcích vznikaly reportáže do časopisu. V zásadě bylo hlavním úkolem sledovat to, o co mají mladí lidé zájem, o různých trendech mezi mládeží, jako např. stavby mládeže, tramské hnutí, mládežnické kluby, citová vzplanutí, problémy s bydlením, jak vyjít se mzdou, jak se oblékat, jaké jsou trendy v hudbě, společenské události aj. Redaktoři měli rychlou zpětnou vazbu na svou práci a zároveň čtenáři viděli zájem redakce o jejich zájmy. Velkou předností šéfredaktorů také bylo to, že přijímali nápady redaktorů a napomáhali jejich realizaci.

Anketní šetření

Jak je již z předchozího textu patrné, obsah MS velmi často vznikal na základě kontaktu se čtenáři, nebo také z anket, na které čtenáři odpovídali.

Podařilo se získat materiál nazvaný Rozbor výsledků novinové ankety MS. V tomto materiálu bylo vyhodnoceno anketní šetření, které bylo uskutečněno v prosinci 1968 oddělením pro vývoj a výzkum a redakcí MS. Náplní bylo získat reakce čtenářů na obsah, strukturu MS a hodnocení. Toto šetření bylo nazváno operativním. Mělo sloužit jako orientační či pomocný, argumentační materiál pro obchodní oddělení nakladatelství *Mladá fronta*. Na jeho základě měla vzniknout opatření, vedoucí k větší spokojenosti čtenářů.

Co bylo po roce 1970

Redakce i sám časopis *Mladý svět* se musely nezbytně proměnit po roce 1970. V celé společnosti probíhala tzv. normalizace a nevyhnula se ani médiím. Slova jako „odejít“ či „vyhazov“ byla ve všech médiích frekventovaná. Přirozeně právě v sedmdesátých letech musela redakci *MS*, stejně jako v Československém rozhlasu nebo Československé televizi, opustit řada redaktorů a redaktorek. Mnoho redaktorů bylo „odejito“, jiní emigrovali. Ne všem se však podařilo v zahraničí prosadit. Někteří zůstali a snažili se dělat svou práci v rámci daných možností nejlépe, jak to podle jejich úsudku šlo.

Kombinace autocenzury a obav, kam až bylo možné jít na „hranu“ s oficiální politikou a jejími projevy, přinášela jisté obtíže. *Mladý svět* měl dle některých redaktorů štěstí v neštěstí, že jej nová šéfredaktorka Olga Čermáková považovala trochu za své dítě a snažila se pro něj prosadit ty nejlepší podmínky.

Podle tvrzení mnoha redaktorů to byla šéfredaktorka, která, ačkoli setrvala v čele týdeníku necelých dvacet let, byla nejprve nesmírně zapálenou svazačkou, která v poválečném období „vyrostla“ na stavbách mládeže, a následně se z ní stala hluboce přesvědčená komunistka, naprosto věřící v neomylnost strany. Využívala svých osobních kontaktů a vazeb ve prospěch týdeníku. Její manžel Zdeněk Čermák postupoval v pracovní hierarchii rychle. Nejprve jako předseda stranické organizace v Praze 2, pomáhal své ženě pročítat redakční příspěvky, a pak zaštiťovat její rozhodnutí jako předseda FÚTI. Na začátku prosince 1989 byl odvolán ze své funkce a poměrně rychle následoval svou manželku do důchodu.

Mladý svět navázal na svou popularitu, kdy jeho čtenáři věřili tomu, co bylo vytištěno v časopise a naopak redakce věřila čtenářům. Od sedmdesátých let do sametové revoluce bylo základem úspěchu či oblíbenosti čtenářů především zpracování takových témat, která nebyla jinde dostupná, nebo se jich ani nebylo možné oficiálně dotknout. I když nelze opomenout, že pro jistou část obyvatel ČSSR byl časopis jen „oblečený do svazáckého kabátku“.

V redakci zůstali a působili Zdeněk Šálek (sportovní redaktor), Rudolf Křesťan (známý především svými fejetony), Jan Dobiáš (sportovní redaktor), Jiří Janoušek (reportér, autor zajímavých rozhovorů), Jiřina Hanušová (rubrika „Dopisy pro Sally“) a Miroslav Zajíc (fotograf). Přišli noví lidé a jistě zde není prostor vyjmenovat všechny. Přinášeli nová témata, která byla důležitá zvláště pro mladé lidi. Mezi autory, které si jistě mnoho čtenářů týdeníku *Mladý svět* pamatuje, patřili např. Jiřina Hanušová a rubrika „Dopisy Sally“, kterou vedla od roku 1969 až do roku 1991 a kde odpovídala mladým na jejich dopisy. Pomáhala řešit složité životní situace dospívání a mládí, a to téměř pětadvacet let. Dále to byli Miroslav Šimek (známý především ve dvojici s Jiřím Grossmannem z divadla Semafor) se svou rubrikou „Pedagog ve výslužbě“; Josef Velek (propagátor ekologických témat, např. známého Hnutí Brontosaurus, člen redakce od roku 1975); spisovatel a novinář Radek John (s tématy „na hraně“ z drogového prostředí, veksláků

a prostituce), Petr Hořejš (známý jako Petr Hora), přispěvatel do rubriky „Táborový oheň“ a známý hlavně svou nezapomenutelnou knižní sérií *Toulky českou minulostí*, Luboš Beniak, Michal Horáček, nebo výrazná grafická úprava Karla Diviny, dle grafické makety Milana Kopřivy a s kresbami Vladimíra Nagaje. Vladimír Nagaj posléze Karla Divinu nahradil a stal se z něj výtvarný redaktor.

Pokračovaly i čtenářské ankety (Zlatý slavík) a rubriky např. „Písničky k táborovému ohni“. Rubrika „Tržiště senzací“ se vryla do paměti snad všem čtenářům.

Miroslav Zajíc se stal v 70. letech vedoucím fotooddělení. V roce 1975 Miroslav Hucek opustil redakci po soudních sporech se šéfredaktorkou. Odešel poté, co mu nebyla po dlouhou dobu zadávána práce, zatímco Miroslav Zajíc dostal příležitost fotografovat na světových politických jednáních na nejvyšší úrovni. Dokázal uhájit svůj fotografický styl a jeho fotografie z politického prostředí ne sklouzly do agenturní dokumentaristiky.

Fotografové, kteří byli jako významné osobnosti spojovány s *Mladým světem*, byli např. Vojtěch Písařík, Jan Šilpoch, Jan Šibík, Karel Cudlín, Dušan Šimánek, Tono Stano a Petr Škvrně. Všichni tito autoři dodávali časopisu svůj pohled na ztvárňovaná témata. V následujících letech po roce 1989 jakoby „kouzlo témat, která jinde nejsou,“ vyprchalo. Schopní novináři časopis opustili, pustili se do podnikání či jiných aktivit, případně působili v jiných médiích.

V 90. letech se však nepodařilo navázat na „tradici“ ze 60. let a ani oblíbenosti v dalších letech. Pravděpodobně „začátek konce“ týdeníku *Mladý svět*, který byl ve své době určitým přínosem informací pro čtenáře v rámci „mantinelů“ totalitní společnosti, byla náhlá možnost publikovat téměř bez omezení témata, na která by dříve redaktoři ani nepomysleli. Čtenáři si začali vyhledávat další dostupné tiskoviny, které odpovídaly jejich požadavkům a očekáváním.

Existence časopisu skončila v květnu 2005 číslem 24. V nových ekonomických podmínkách, kdy náklad klesl až na pouhých 20 000 ks, přestala existovat značka i archiv. Ty sloučil vydavatel Sebastian Pawlowski se společenským týdeníkem *Instinkt*. Takové bylo zakončení činnosti týdeníku *Mladý svět*. Doba, společnost a pohled na svět, zájem o témata se proměnily a nevyhnuly se ani týdeníku *Mladý svět*, který nebyl na tyto změny připraven. Bezpochyby však byl více než 45 let svědkem, dokumentátorem a zároveň zrcadlem společenského, politického a kulturního života v Československu.

Mladý svět byl obrazem jedné generace píšících výtvarných redaktorů a fotografů. První desetiletí časopisu dokázalo zakořenit zájem čtenářů, kteří stárli společně s generací „zlatých šedesátých“. Změny, které nastaly po roce 1970, byly novou etapou vývoje *Mladého světa* a z hlediska sledovaného období předchozí dekády znamenaly v postupném vývoji už jen ústup z nastavených měřítek kvality a inovace.

Krátká úvaha o mladém světě ve fenoménu Mladý svět

Předchozí stránky této práce jsou popisem některých vybraných publikovaných materiálů z dění nejen v Československu ve společenském týdeníku *Mladý svět* od jeho vzniku po rok 1970, ale mohou napomoci i k pochopení, proč se právě tento týdeník stal součástí životů mladých lidí nejen v prvním desetiletí své existence.

Jak se vlastně zrodil fenomén „Mladý svět“? Týdeník byl určen především mladým lidem. Podle názvu a navržené strategie měl být průvodcem, rádcem a nositelem státní propagandy mezi mladé. Logika vývoje společnosti však trochu zamíchala kartami stejně jako složením redakčního týmu.

Slovem fenomén označujeme obvykle něco výjimečného či jedinečného, něco, na co vzpomínáme, co se nám vrylo do paměti, a to nejen nám jako jedincům, ale i velké skupině lidí, a je spojeno s určitým obdobím a nebo právě skupinou lidí. Je to období, kdy máme sílu, energii a chuť poznávat a objevovat nové, hledat jiné než osvědčené cesty, jsme zvědaví, plní očekávání, většinou nejsme ještě zklamaní, věříme v sílu pravdy, neumíme prohlédnout každou lež, manipulaci, jsme možná naivní, ale většinou pravdiví či opravdoví. Takhle nějak by se dalo asi velmi zběžně popsat nazírání mladých na svět a zároveň si podobně můžeme představit zrod, zrání a vývoj prvních let týdeníku *Mladý svět*.

Týdeník byl určen pro věkovou skupinu 14-23 let. Možná i proto zvítězil tento název, protože prvotní idea byla právě taková – mladými vytvořit týdeník pro mladé. Pro některé čtenáře tak vznikl přítel, průvodce, komentátor – časopis, který se snažil přinášet mladý pohled na svět. Postupně se vyprofilovala komunikace se čtenáři, kteří se vyjadřovali a chtěli informace o svém světě od redaktorů. Základ této komunikace vznikl právě v šedesátých letech a ta pokračovala i v následujících dekádách až do konce existence časopisu.

Týdeník vznikl v nelehké a někdy nepřehledné době. Důležitou roli v něm sehrála fotografie. Poválečná doba pochopila význam a dosah fotografie v médiích a *Mladý svět* se na této vlně svezl. Pochopil roli obrazové žurnalistiky, a i když v té době bylo málo fotografů, kteří k tomuto druhu fotografie měli předpoklady, redakce *MS* se na cestu vychovat čtenáře i reportéra vydala. Svou klíčovou roli samozřejmě sehrály titulní fotografie, ale postupně i práce s fotografií v každém čísle časopisu. Přihlédneme-li k době a k technice fotografického snímání, bylo tehdy odvážné se k profesi fotoreportéra přihlásit. Bylo třeba překonat i názory kolegů v redakci, kteří očekávali jasný, ostrý a líbivý obrázek. Jaroslavu Weigelovi, všeobecně vzdělanému člověku, který chápal fotografický obraz stejně jako kresbu, se podařilo fotografii využívat tak, aby vydala svědectví o své době.

Jak mnozí pamětníci vzpomínali, i oni na začátku věřili, že budou součástí té nejlepší pravdivé výpovědi o realitě. Jistě by vydalo na samostatnou podrobnou stať, co se odehrávalo v šedesátých letech minulého století v Československu a také v celé Evropě. Byla to doba živá a dá se říci mladá, protože právě dění silně

ovlivňovali mladí lidé, a to celou silou své pravdivosti. Události však (především ve východní Evropě) přinesly zklamání. Běh dějin se ubíral zcela odlišnou cestou, než si mnozí účastníci představovali a v hloubi srdce si upřímně přáli.

Předchozí stránky se pokusily o stručný popis zajímavých momentů, některých dokumentů, doprovodných materiálů, výběru některých námětů reportáží a to jak textových, tak obrazových, stejně jako o výběr obsahu týdeníku *Mladý svět* především v období 1959–1970.

Když se *Mladý svět* profiloval, tak jsem se narodila, při hledání podkladů pro tuto práci jsem znovu navazovala kontakt s lidmi, kteří byli součástí mého dětství i mládí. Uvědomila jsem si, že i oni byli mladí stejně jako já. Měli obrovskou chuť, energii, nápady, které dokázali přetavit do své práce. V tom považuji jejich snažení za úspěšné. Možná, že potom trochu zestárli, právě proto jsem se chtěla dotknout doby, která je pro mě osobně zahalena „rouškou dětství“, které bylo doplněno o poznávání historických skutečností, priorit, zájmů, postřehů, nadhledu, humoru, strachu.

Je pravda, že ne všichni tento týdeník hodnotí pozitivně, pro někoho byl jen jinak zabalenou svazáčkou aktivitou. Tito lidé *Mladý svět* ignorovali a četli samizdat. V šedesátých letech se však týdeník dokázal na krátký čas vymknout tendenčnímu myšlení. Redakční tým se podpořil, silné individuality hledaly cestu ke čtenářům. Doba normalizace jej ale začala více těsnat do politického kabátu.

Od svých počátků byl vnímán trochu odlišně. Samozřejmě tehdy byla nesmírně důležitá profilace – a to jak ve smyslu jednotlivých témat, tak i rubrik. A podobnou tendenci lze vidět i v ostatních časopisech, nebo revue, které v té době hojně vznikala i zanikala. Mimořádná byla kreativita grafika Jaroslava Weigela, který dokázal spojit všechny faktory přípravy a výroby jakou byla ne vždy dokonalá tiskařská technika a dostupný papír, v jeden kvalitní výtvarný počín a volba náplně, kterou byli schopni redaktoři naplnit. První ročník byl v tomto smyslu určitým experimentem a v průběhu tohoto ročníku docházelo k proměnám, které nasměrovaly časopis správným směrem.

První šéfredaktor Josef Holler šťastnou volbou přijal mezi prvními do redakčního týmu Leoše Nebora, který přišel do *Mladého světa* z ČTK. Mezi jeho přednosti patřily nejen fotografické schopnosti, ale i velký zájem a hluboký vztah k fotografii jako takové. Byl schopným a vzdělaným redaktorem a měl velký přehled o kvalitě fotografií. I toto byla jeho nezaměnitelná role v redakční práci. Byl na začátku nápadů, které byly spjaty s fotografií. Pracoval s externisty nejen z ČTK, ale také s fotografy z *Mladé fronty* i s amatérskými autory. Autoři Pavel Dias, Oldřich Škácha, Vlastimil Ipser, Evžen Beran, Emil Pardubský, Stanislav Tereba, Emil Fafek, Alena Šourková, Miroslav Hucek, Jan Bartůšek byli od začátku jeho častými spolupracovníky. Někteří z nich byli na počátku šedesátých let studenty nebo aktivními amatérskými fotografy, ale objevila se i jména, která byla známá z deníků či týdeníků jako *Svět v obrazech*, *Květy* a *Vlasta*. Leoš Nebor sledoval vývoj ve fotografii a blízká mu byla především humanistická fotografie, která za-

chycovala život v přirozených světelných podmínkách, bez dosvícování. Výběr publikovaných snímků předkládal svým čtenářům pohled na civilismus, který se vztahoval k zájmu o mladou generaci nebo jinak řečeno k živé fotografii.

Na začátku vzniku časopisu bylo mnoho fotografů, kteří ještě fotografovali přístrojem na střední formát, převážně Rolleiflexem. Avšak po roce 1960 začali novinářští fotografové používat formát kinofilmový. Kinofilmové fotoaparáty byly více akční, nenápadnější, pohotovější a také snižovaly náklady na filmy. Redakční přiděly filmů byly velice nízké a fotografové si kupovali u barrandovských kameramanů zbytky filmu z natáčení mnohdy za vlastní peníze. Analogové zpracování filmů bylo časově náročné a zahrnovalo celou řadu navazujících procesů – vyvolání filmu, vytvoření kontaktní kopie filmu, autorské označení záběru a následné zvětšení na požadovaný formát. Výsledkem byly fotografie, které byly vybírány pro tisk.

Postupný vývoj náhledu na fotografický obraz byl dán i spoluprací mezi fotografy, vedoucím fotoreportérem a výtvarným redaktorem, který v prvním desetiletí dával stále větší a významnější prostor právě fotografii a jejím sdělení. Autor Vladimír Remeš k tomu uvedl: „Jaroslav Weigel dal v roli obrazového redaktora časopisu kultivovanou tvář. Ekonomicky hospodařil i s fotografickým obrazem. Nemyslete si, že se tak stalo náraz. Ve svých prvních ročnících se *Mladý svět* liší od ostatních našich ilustrovaných týdeníků snad jen tím, že má více a zajímavějších fotografií, jimž občas věnuje větší plochu. Postupně však vzniká tradice, z níž týdeník těžší dodnes. Právě pro tuto svou orientaci na fotografický obraz je časopisem nejen pro mládež, ale celou populaci čtenářů, bez rozdílu věku.“¹³³⁾ Je nutno podotknout, že toto hodnocení je z roku 1989. Autor textu přiznává důležitou roli *Mladého světa* v novinářské fotografii a snad následně díky nedostatku prostoru se nezamýšlí nad jeho celkovou rolí ve společnosti šedesátých let. Ale i následných patnáct let stavělo na přístupu k fotografii v *Mladém světě* jako na dalším opěrném bodu sdělení informací.

Možná že bylo štěstí pro mladosvěťáky, že uměli (ačkoli mnozí v pozdějších letech již nebyli tak mladí) být zvědaví. V šedesátých letech minulého století v rámci proudu společenských změn možná bylo svým způsobem snazší „udržet“ si mladou mysl, otevřenou, zvědavou.

Týdeník *Mladý svět* byl fenoménem své doby, který si postupně vytvořil zcela ojedinělý výraz. Prvních jedenáct ročníků stvořilo základní esenci jeho obsahu. Časopis si zároveň našel velkou skupinu příznivců, a na tomto základě se stavělo dalších pětatřicet let, kdy časopis vycházel.

Seznam použitých fotografií:

- Obr. č. 01: Jiří Bubeníček – výtvarný redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 02: Irma Cibulová – fotolaborantka, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 03: Jiří Černý – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 04: Jan Dobiáš – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 05: Jitka Hauptvogelová – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 06: Táňa Hedvábná – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 07: Ljuba Horáková – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2013
Obr. č. 08: Miroslav Hucek – fotograf, foto: Barbara Hucková, 2011
Obr. č. 09: Mirka Humplíková – Filípková – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 10: Karel Hvižd'ala – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 11: Jiří Janoušek – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 12: Eda Kriseová – redaktorka, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 13: Rudolf Křest'an – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 14: Dušan Macháček – šéfredaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 15: Přemysl Veverka – redaktor, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 16: Jaroslav Weigel – výtvarný redaktor, grafik, foto: Barbara Hucková, 2015
Obr. č. 17: Miroslav Zajíc – fotograf MS, foto: Barbara Hucková, 2018
Obr. č. 18. : Redakce 1969 foto: archiv autorky
Obr. č. 19: Strana 16 č. 51 / 1959 a titulní str. č. 52 / 1959, foto: Pavel Dias

Seznam použitých zkratk:

CKM – cestovní kancelář mládeže

ČSFD – česko- slovenská filmová databáze

ČSSM – Československý svaz MLÁDEŽE

ČSTV – Československý svaz tělovýchovy

ČUTI – Československý úřad pro tisk a informace

HSTD – Hlavní správa tiskového dohledu

KSČ – Komunistická strana Československa

ROH – Revoluční odborové hnutí

SSSR – Sovětský svaz socialistických republik

ÚV KSČ – Ústřední výbor Komunistické strany Československa

ÚV KSSS – Ústřední výbor Komunistické strany Sovětského svazu

Seznam použitých zdrojů:

- AUTORSKÝ KOLEKTIV: Encyklopedie český a slovenských fotografů Praha, ASCO, Praha, 1993, ISBN 80-7046-018-0
- AUTORSKÝ KOLEKTIV: Soubor slova a obrazu s mocnými, vydal Klub novinářů Pražského jara, člen SNČR jako přílohu členského zpravodaje, finanční podporou Syndikátu novinářů ČR jako příloha periodika Členský zpravodaj KNPJ 68. Praha, 2013
ISBN 978-80-260-5272-2
- BEDNAŘÍK Petr a Köpplová Barbara, Lenka Čábelová, Jitka Kryšpínová, Václav Moravec): Dějiny českých medií v datech, Praha Grada Publishing a.s. edice Mass media, Praha, 2010, ISBN 80-246-0632.
- BOČEK, Jaroslav: Film, tvorba a řemeslo, 19 svazek edice Otázky a názory, Praha, Československý spisovatel, 1959 ISBN neuvedeno
- ČÁBELOVÁ Lenka a Kryšpínová Jitka, Šádová Eva, Moravec Václav, Köpplová Barbara, Bednařík Petr: Dějiny českých médií v datech (rozhlas, televize, mediální právo) 1. vydání, Karolinum, Praha, 2003 ISBN 8024606321
- GRUNTORÁD Jiří, Jan Jiráček, Jakub Končelík, Barbara Köpplová, Jitka Kryšpínová, Dušan Tomášek: Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků, Katalog k výstavě Praha listopad-prosinec, 1. vydání, Státní Ústřední Archiv, Praha, 2002
ISBN: 80-86712-07-9 (v knize neuvedeno)
- HAVEL Jan a Filip Láb: Pavel Dias: Fotografie 1956 – 2015. 1. vydání, Karolinum, Praha, 2016 ISBN: 9788024630175
- HOPPE, Jiří: Pražské jaro v mediích, 1. vydání, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha, 2004. ISBN: 80-7239-162-3
- HORÁKOVÁ, Ljuba: Had'ák aneb osud karikaturisty v Čechách, 1. vydání, Mladá fronta, Praha, 1993, ISBN O9/1623-001-93
- HOŘEC Jaromír a Miroslav Sígl: Generace 45, 1. vydání, Rio-press, Praha, 1997, ISBN: 80-85611-42-2
- HUCEK Miroslav. Takoví jsme byli?: 1. vydání, Mladá fronta, a.s., Praha, 2007
ISBN: 978-80-204-1580-6
- KONČELÍK Jakub, Pavel Večeřa, Petr Orság: Dějiny českých médií 20. století, 1. vydání, Portál, Praha, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8
- HVÍŽ'DALA, Karel: Tachles, Lustig, 1. vydání, Mladá fronta Praha, 2011 ISBN 978-80-204-2354-2
- KNAPÍK, Jiří a Martin Franc a kol.: Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948-1967, A-O, 1. vydání, Academia, Praha, 2011, ISBN 978-80-200-2019-2
- KNAPÍK, Jiří a Martin Franc a kol.: Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948-1967, P-Ž, 1. vydání, Academia, Praha, 2011, ISBN 978-80-200-2019-2
- KNAPÍK, Jiří: V zajetí moci, V zajetí moci. Kulturní politika, její systém a aktéři 1948-1956. 1. vydání, Praha, Libri, 2006. ISBN: 80-7277-316-X.
- MRÁZKOVÁ, Daniela a REMEŠ, Vladimír: Cesty československé fotografie. 1. vydání, Mladá fronta, Praha, 1989, ISBN 802040015X

NEBOROVÁ Anna: Leoš Nebor, 1.vydání, nakladatel Ivo Železný, Praha, 1996, ISBN 80-237-2842-3

PACNER Karel: Osudové okamžiky Československa 1. vydání, Albatros, Praha, 2001

PUCI, Juraj: Na svete sme preto, aby sme chodili (chodec pro Mladý svět), nakladatelství Hevi, Senica, 1995, ISBN 80-85518-94-5

REMEŠ, Vladimír: Miroslav Hucek. 1. vydání, Odeon, Praha, 1987, uvedeno bez ISBN 01-518-87 09/18

RIEDEL, Jaroslav: Kritik bez konzervatoře, rozhovor s Jiřím Černým, 1.vydání, nakladatelství Galen, Praha,2005, ISBN 807262-7262-454-7

SCHULZ Milan: Hledání zatraceného času aneb co jsem nezapomněl, nakladatelství Torst, 2012, Praha, ISBN 978-80-7215-432-6

ŠKVORECKÝ, Josef: Nejdražší umění a jiné eseje o filmu. Spisy 37, Nakladatelství Bool and Cards S.G.J.Š., s.r.o., Praha 2010, 4451ISBN 978-80-904186-6-0

ŠVEC, Štefan: Česky psané časopisy pro děti (1850-1989) 1. Vydání, Karolinum, Praha, 2014 ISBN 978-80-2č78

ZAJÍC, Miroslav: Inventura aneb Dvacet let fotoreportérem Mladého světa, 1. vydání, Praha, Mladá fronta 1989, 255 s., ISBN 80-204-0123-7

Nařízení vlády č.119 ze dne 21.prosince 1966, kterým se vydává statut Ústřední publikační správy.

Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1966, částka 48, ze dne 27. prosince 1966. Dostupné z: <https://www.koncelik.eu/tiskovy-zakon-81-1966/>

Sborník k problematice vztah čs. komunistického režimu „k vnitřnímu nepříteli“. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu.

ČASOPISY

Aktuality Mladého světa

Mladý svět 1959-1970

Střední Evropa 53/1995 s názvem Kauza Fučík. Vydavatel Institut pro středoevropskou kulturu a politiku ISSN 0862-091X7

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ČTK, LIDOVKY.CZ. Restaurovaná Markéta Lazarová vyšla na DVD. In: Lidovky.cz [online] 2011-12-08 [cit. 2017-10-08]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/restaurovana-marketa-lazarova-vysla-na-dvd-fk4-/kultura.aspx?c=A111208_140808_ln_kultura_bt

ČESKOSLOVENSKÝ ROZHLAS. In: rozhlas.cz [online] [cit. 2015-09-05] Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/archiv/historie/_zprava/historie-rozhlasu-v-kostce--1392938

ČESKOSLOVENSKÁ TELEVIZE. In: ceskoslovenskatelevize.cz [online] [cit.2015-10-07] Dostupné z: <http://www.cesktelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>

EMINGEROVÁ, Dana. Jak se všichni konečně přestali bát a co byl Mladý svět. In: emingerove.blog.idnes.cz [online] 16. 11. 2014 [cit. 7. 11. 2016] Dostupné z: <https://emingerova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=435249>

JAPPEL, Ctibor. Den, kdy redakce ovládla buzerace. In: Právý blog.blog.cz [online] 25. 9. 2010 [cit. 6. 9. 2017] Dostupné z: <http://pravymblog.blog.cz/1009/den-kdy-redakce-ovladla-buzerace>

KONRÁDOVÁ, Petra. Mladý svět. In: Reflex.cz [online] 2005-07-28 [cit. 2015-09-05] Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/causy/73836/mlady-svet.html>

KOVÁŘ, Pavel , Josef Velek. In: Rexlex.cz [online] 2005-08-12 [cit. 2016-09-05] Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/causy/73832/josef-velek.html>

LUKEŠ, Martin. Jan Šibík – Otevřená zpověď válečného fotografa In: Megapixel.cz [online] 10. 9. 2013 [cit 8. 11. 2017] Dostupné: <https://www.megapixel.cz/jan-sibik-otevrena-zpoved-valecneho-fotografa>

MLADÁ FRONTA In: mf.cz[online] [cit 2015-07-20] Dostupné z: <https://www.mf.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti/>

SÍGL, Miroslav. Za Mladým světem a Josefem Hollerem. In: pozitivni-noviny.cz [online] 2007 [cit 20. 6. 2016-06-20] Dostupné z: <https://www.pozitivni-noviny.cz/cz/clanek-2007030077>

Vlk. Časopisy Týden a Mladý svět kupuje Jaromír Soukup. Vydavatelem zůstane Pawlowski. In: ihned.cz [online] 29. 9. 2011 [cit 8. 1. 2016] Dostupné: <https://byznys.ihned.cz/c1-53058360-casopisy-tyden-a-mlady-svet-kupuje-jaromir-soukup-vydavatelem-zustane-pawlowski>

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

HAVLOVICOVÁ, Anna. Fotografie v časopise Mladý svět (1968, 1988, 1998). Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2010. 58 stran + 11 stran příloh. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Alena Lábová

POHORECKÝ, Vladimír: Obraz mladých lidí na stránkách časopisu Mladý svět v letech 1985 a 1995, Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky 2007, Vedoucí bakalářská práce PhDr Alena Lábová

JINÉ ZDROJE:

Pokyny pro tisk, rozhlas a televizi , 1968, archiv autorky práce

Pokyny pro tisk, rozhlas a televizi č. 2, 1968, archiv autorky práce

Pokyny pro tisk, rozhlas a televizi č. 3 z 18. 10. 1968, archiv autorky práce.

Profesní životopis autorky:

Vzdělání:

- 2012 – nyní studium PhD Univerzita Tomáše Bati
- 2001 – 2002 IFTG, Prague/ Université Jean Moulin, Lyon/ MBA, DESS-CAAE
- 1993 – English Language Course Certificate, Eaton Hartley College, Manchester
- 1988 – 1990 nástavbové studium teorie a praxe grafiky periodik a fotografie při Svazu novinářů ČR
- 1983 – 1989 FAMU, obor umělecká fotografie
- 1983 – Státní zkouška z francouzského jazyka, státní jazyková škola, Praha

Pracovní zkušenosti:

- 2007 > nyní Nadace Leontinka, výkonná ředitelka
- 2008 > nyní přednášky v předmětech Kreativní kultura v socioekonomickém rozvoji a Management a organizace v oblasti kreativní kultury, obor Arts management, VŠE
- 2008 > nyní externí působení na Univerzitě Tomáše Bati, obor reklamní fotografie, Zlín
- 2008 > 2009 spolupráce při realizaci 4 výstav a natáčení dokumentárního filmu k životnímu jubileu 75. narozenin fotografa M. Hucka
- 2005 – 2007 Ogilvy CID, account manager
- 2004 – 2005 Leica Gallery Prague, externí spolupráce při realizaci výstav a projektů
- 2003 – 2005 Alba Design Press spol. s r. o., produkce realizace knih, výstav a příprava a realizace kulturních projektů (spolupráce s NG, UPM)
- 2002 – 2003 TEST spol. s r. o., vedoucí lidských zdrojů
- 1996 – 2002 Alba Studio spol. s r. o., zodpovědná za přípravu kulturních projektů; koordinace a realizace knih, výstav; realizace fotografických publikací – jako autor a koordinátor; administrativní práce, spolupráce při výběru spolupracovníků
- 1993 – 1996 svobodné povolání fotografka, realizace fotografických publikací, 1993 reklamní agentura Time (později BBK/Time) asistentka ředitele, account manager, koordinace projektů
- 1991 – 1992 Kancelář prezidenta republiky ČSFR, tiskové oddělení, zodpovědná za kontakt s novináři, příprava zázemí pro novináře při cestách prezidenta republiky Václava Havla
- 1989 – 1991 svobodné povolání fotografka

Samostatné výstavy – výběr:

Umění a móda, Praha: Výstavní síň Kotva, 1984
Výběr fotografií, Praha: Klub VŠE, 1986
Výběr z tvorby, Paris: Galerie Bernanos , 1989
Móda, Praha: Galerie SČF, 1989
Fotografie (průřez tvorbou), Paris: České centrum , 1997
Metropole Evropy, Roztoky u Prahy: Galerie Akademik, 2009
Děti – nejlepší originály, Kladno: Galerie České spořitelny, 2010
Fotografie, Tmář: Galerie Čert'ák, 2013

Kolektivní výstavy – výběr:

Jazz ve fotografii, Kralupy nad Vltavou: Kulturní dům, 1984
Výběr fotografií spolu s Karlem Cudlínem a Janem Jindrou , 1989
Fotografie z městské části Zbraslav, Praha: Zbraslavský salon, 1989
Obraz Československa, Avoine(Francie) spolu s M.Hruškou a P.Nádvorníkem
Československý listopad 1989, Praha: Galerie Mladá Fronta, 1990
Výstavy Katedry fotografie FAMU, 1987,1988, 1989, 1990, 1993, 1997

Kurátorské výstavy:

2010 příprava a natáčení filmu a výstav k 75. narozeninám Miroslava Hucka,
Zbraslav, Jindřichův Hradec, Ostrava
2014 realizace výstav a katalogu
k nedožitým 80. narozeninám Miroslava Hucka, Zbraslav

Mgr. Barbara Hucková, Ph.D., MBA

Obrazový časopis Mladý svět 1959-70

Young World, Image Weekly News Magazine 1959-70

Teze disertační práce

Vydala Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně,
nám. T. G. Masaryka 5555, 760 01 Zlín.

Náklad: vyšlo elektronicky
Sazba: Mgr. Barbara Hucková, Ph.D., MBA
Publikace neprošla jazykovou ani redakční úpravou.

Rok vydání 2018
Pořadí vydání: První

ISBN 978-80-7454-777-5

